

CAGANÒFILA

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ «AMICS DEL CAGANER»

SEGONA ÈPOCA. DL.: B-21.699/97 · BARCELONA · DESEMBRE 2003 · NÚM. 23

Carta *als socis i sòcies*

13 ANYS

13 anys pot ésser una bona xifra per fer una petita reflexió sobre el futur immediat de l'Associació que, us vull recordar, va néixer en un sopar de Nadal de 1990, i va iniciar la seva vida l'any 1991.

Aquest estiu passat, al mercat dels divendres del Port de La Selva, vaig estar parlant amb un dels nostres associats, col·leccionista i venedor de joguines als diferents mercats i fires de Catalunya, i va assegurar-me que al nostre país hi ha centenars de col·leccionistes de caganers.

Actualment a l'Associació som 68 socis. Per cert que, menys de la meitat ho són de manera activa, ja que assisteixen als diversos actes que convoquem. A la majoria restant o bé no els coneixem o fa temps que no vénen. Quina hauria de ser l'actitud de la Junta? Deixar que tot segueixi com ara, o bé intentar aconseguir que participin més activament a les nostres activitats?

I pel que fa a aquells centenars de col·leccionistes esmentats, quina postura ha de prendre l'Associació? Volem ser només pocs socis com ara? O hauríem d'iniciar una campanya per tractar d'atreure

més associats i tenir una Entitat més nombrosa?

Finalment, volem una Associació que es limiti només a les activitats anuals actuals: 1 assemblea, 1 sopar de Nadal, 1 o 2 exposicions anuals i l'edició de 2 butlletins? O podríem ambicionar una entitat que ampliés les seves activitats culturals i socials?

Seria interessant, i potser convenient, rebre les opinions dels nostres socis i sòcies respecte a totes aquestes preguntes que, sovint, ens estem fent els membres de les diferents Juntes de l'Associació. I teniu un bon camí per fer-ho a través de la nostra pàgina web.

Tingueu un Bon Any 2004

La «Guerra del Caganer» esclata als EUA

El museu *Copia*, fundat fa pocs anys a Napa, al nord de Califòrnia, com a Centre Americà dedicat al Vi, el Menjar i les Arts, va ser ben aviat objecte de forts atacs per exhibir figures “poc reverents” representant la fase final del procés alimentari. Els caganers formaven part de la instal·lació “Poetic Gut” («Budell poètic»), d’Antoni Miralda, el nostre «Caganer de l’Any 1996», dins l’exposició inaugural de *Copia*, anomenada “Active ingredients” i celebrada entre novembre de 2001 i abril de 2002. La selecció satírica de 35 figures disposades en vitrines amb prestatges, incloïa el Papa i unes monges, com a personatges destacats.

Després de la inauguració, el setmanari local *Napa Sentinel* inicià una enfurismada crítica sota el lema “com gosen dir-li això art”, i la controvèrsia provincial es va estendre al *Chicago Tribune*, al *Los Angeles Times* i al *New York Times*. Aquesta propagació va tenir lloc sota la pressió de la Lliga Catòlica pels Drets Religiosos i Civils, de Nova York, un grup integrat per 350.000 membres. “Artistes, Califòrnia i alcohol, és una mala barreja,” segons el director del grup, William Donohue, qui es preguntava si aquests objectes haguessin divertit als conservadors del museu en el cas de haver representat jueus o indis americans. Ell mateix afirmava que “quan quelcom és degradant, tothom se n’adona, llevat dels descontrolats que dirigeixen els museus”. Per la seva banda, nombrosos afiliats van inundar el museu d’e-mails, argumentant el caire ofensiu de l’obra de Miralda. Fins i tot, la Lliga va fer la comparació amb la polèmica exposició “Sensation”, de 1999 al Museu d’Art de Brooklyn, on apareixia la Verge Maria amb un cagalló d’elefant, davant un fons de revistes pornogràfiques mostrant genitals femenins.

La resposta al Sr. Donohue va arribar per part de la directora de *Copia*, Peggy Loar: “aquestes figuretes simbolitzen el cicle de l’alimentació i la fertilització

de la terra, que és un requisit per la futura existència”. Així mateix, el portaveu del museu Holly Krassner, confirmava que “els caganers són part de la tradició arrelada a Catalunya que data del segle XVIII, i es col·loquen típicament en els pessebres domèstics perquè les famílies gaudeixin de bona sort i bona salut”. A desgrat de la Lliga Catòlica, notícies procedents de Barcelona confirmaven que les figuretes havien estat adquirides al mercat nadalenc de la ciutat, enfront de la Catedral. Fins i tot, la diòcesi Catòlica Romana de Barcelona va informar a la

Associated Press que la tradició és un joc inofensiu per als infants i que ara per ara no és justificació per a una “segona Inquisició.” Tanmateix, quan va quedar clar que la còlera de Donohue no era compartida pels polítics del nord de Califòrnia, els opositors qüestionaren que es mostrés una obra d’aquesta mena en un museu que rep subvencions estatals.

Un cop esclatada la anomenada *Guerra del Caganer*, l’artista català, davant la preocupació i la sorpresa per la situació que havia generat “una obra sense la mínima intenció d’ofendre”, opinava que “tots aquests senyors no han entès

absolutament res”. A casa nostra, la polèmica es va prorrogar per part del president de l’Associació d’Entitats Catòliques, Josep Miró i Ardèvol, qui comprenia perfectament la reacció dels catòlics nord-americans, tot opinant que la figura del caganer no és exportable, és de mal gust i se n’ha fet una exageració, a més de considerar-la com una espècie a extingir.

És poc probable que unes figuretes defecant puguin entusiasmar als benefactors dels museus, però no és menys cert que gràcies a la Lliga Catòlica, el abans poc conegut museu *Copia* espera beneficiar-se a partir d’ara d’un creixement notable en la seva afluència de públic.

Jordi Arruga

“Poetic Gut”, mostra d’Antoni Miralda exposada a Hannover el 2000

Memòria d'activitats

de l'Associació any 2002

Les activitats desenvolupades per l'Associació com cada any han estat múltiples i diverses.

L'Assemblea General es va celebrar el dia 5 de juny al vespre, a la societat gastronòmica EUSKALZALEAZ, van assistir-hi 28 socis i es va repartir un caganer als socis assistents com a record i per engrandir les respectives col·leccions.

La tradicional exposició de Nadal de caganers es va celebrar a Granollers, organitzada per l'Associació Centre Comercial de Granollers formada pels botiguers del casc antic, al vestíbul de l'antic Ajuntament. Va ser inaugurada per l'alcalde. Van exposar les seves figures 8 socis, es van reunir prop de 800 caganers de tot tipus i mides que van ser molt visitats pels habitants de l'esmentada població.

Promogudes per membres de l'Associació es van celebrar quatre exposicions més, una organitzada per l'Anna M. Pla a Torroella de Montgrí amb tots els caganers creats per ella en el transcurs dels anys. Va ser presentada pel nostre president en Joan Lliteras i la segona a Sant Feliu de Guíxols, organitzada per la Laura Cendrós que va ser presentada pel nostre vicepresident en Xavier Borrell. La tercera a Centelles sobre els caganers fets pel figuraire Joan Martínez i Roca de Caldes de Montbui com a mostra antològica de cent cinquanta diversos realitzats

fins al moment. I la quarta, una petita mostra de 100 caganers de la col·lecció de Miquel Alsina i Pla al restaurant Via Fora de Vilafranca del Penedès.

El sopar anual de Nadal es va celebrar com els darrers anys al Col·legi de Metges de Barcelona el dia 10 de desembre, van assistir-hi 43 persones i com cada any es va lliurar el guardó de Caganer de l'Any. Va ser otorgat als creadors d'acudits Ventura i Corominas. Els va presentar en Joan Romaní i els guardonats van agrair-ho, l'un amb unes simpàtiques paraules i l'altre amb un tampó amb la figura d'un caganer amb la cara del nostre president. Va ser estampat en una reproducció del dibuix de l'acudit de La Vanguardia pel que van ser escollits com a Caganer de l'any, una

còpia d'aquest acudit es va donar a cada un dels assistents.

Van sortir dos nous numeros del Caganòfil, el 20 i el 21, per les acostumades dates de juny i desembre amb articles d'en Jordi Sarrate, Jordi Arruga, Joan Lliteras i Xabier Añoveros. El número 21 va ser editat en un paper especial i va constar de 8 pàgines.

La Junta Directiva es va reunir en set ocasions en les que es van tractar els habituals temes i es van preparar i organitzar les diverses activitats que van tenir lloc al llarg de l'any.

El nombre d'afiliats al 31 de desembre era de 62.

Barcelona, juliol de 2003

Xabier Añoveros

Exposició de caganers 2003 a Terrassa

El proper dissabte 20 de desembre, a la vila de Terrassa, en l'incomparable marc del Centre Social Catòlic i com a part de les festes del 125è ANIVERSARI.

EXPOSICIÓ ANTOLÒGICA DE L'ASSOCIACIÓ AMICS DEL CAGANER

Amb el repte de fer una mostra de 1.125 caganers i peces relacionades, esperem tots els nostres associats i terrassencs a més de gent d'arreu que visitin aquesta magnífica exposició.

Fang a l'Estartit

El 27 i 28 de setembre vàrem tenir la satisfacció de ser rebuts al taller de l'Anna M. Pla per realitzar un petit curset d'arts plàstiques amb fang i confecció de caganers. L'Anna M. i la seva família es varen abocar en tot moment amb nosaltres i obriren el seu taller als secrets més ben guardats dels figuraires que en número d'una vintena vàrem assistir aquest cap de setmana plujós a l'Estartit. EL CAGANÒFIL vol donar les gràcies per totes les atencions rebudes per part de la família de l'Anna Maria.

Exposició a Centelles

Del 25 de desembre a l'11 de gener, a Centelles.

Enguany, Mostra Antològica organitzada per Jordi Sarrate amb caganers del figuraire Guillem Duran a la Sala d'Amics de Centelles.

Recorden

web: www.amicsdelcaganer.org
c/e: informacio@amicsdelcaganer.org

Hi trobareu tota la història de l'Associació, així com informació puntual de totes les nostres activitats. Animeu-vos i escriviu-hi!

racó del col·leccionista

Caganer alemany de cel·luloide

Caganer del Sr. Joan Rosell i Carol